

BIULETYN BAŁTYCKI**W I L B I**

Nr. Wilno, dnia 1 lutego 1934 r.

164.

T r e ś ć n u m e r u :

LOTWA:

1. Prasa łotewska o pakcie polsko-niemieckim. 2. "Jaunakas Zinas" o ustosunkowaniu się Litwinów do paktu polsko-niemieckiego. 3. Centrum demokratyczne a koalicja. 4. Wizyta posła łotewskiego w Warszawie u ministra Becka. 5. Łotewsko-angielskie rokowania handlowe. 6. Łotewsko-estońska konwencja szkolna. 7. Konferencja kolejowa 4-ch państw. 8. Perspektywy eksportu łotewskiego do Włoch. 9. Poselstwo japońskie w Łotwie. 10. Proces Polaków łotewskich. 11. Rozwiązanie organizacyj.

x . . . x . . . x

LOTWA: 1. Prasa łotewska o pakcie polsko-niemieckim. "Jaunakas Zinas" z 30.I.1934: 26 stycznia podpisany został pakt polsko-niemiecki. Granice niemieckie oprócz Polski posiadają jeszcze dwa zaognione miejsca: Austrię i Kłajpedę. Jeżeli chodzi o tę ostatnią, porozumienie polsko-niemieckie wytworzyło całkiem nową sytuację. Jak wiadomo, Litwa stale odrzucała wielokrotne propozycje łotewskie i estońskie odnośnie stworzenia związku trzech państw bałtyckich. Zarzut prasy estońskiej, że jedynie dzięki litewskiej polityce zagranicznej państwa bałtyckie pozostały odosobnione w czasie, gdy cały świat się organizuje, jest bodaj uzasadniony. Jak wiadomo, jedynym celem litewskiej polityki zagranicznej było odzyskanie Wilna. Litwa spodziewała się to osiągnąć, wyzyskując przeciwieństwa polsko-niemieckie i polsko-sowieckie. Gdy z Rapallo związał Niemcy i Rosję ze sobą, Litwa orjentowała się w kierunku tych państw. Próżno Łotwa ostrzegała Litwę, by ta ostatnia nie stała się objektem gry politycznej mocarstw. Próżno wzywano Litwę do prowadzenia wspólnej z państwami bałtyckimi niezawisłej polityki. Nic nie skutkowało. Litwa doznała w swej polityce zagranicznej rozczarowań: w Niemczech przyszedł do władzy Hitler, Rosja rozłączyła się z Niemcami i porozumiała się z Polską. Wreszcie Polska porozumiała się z Niemcami. Wobec wzmocnienia międzynarodowej sytuacji Polski, Litwa utraciła perspektywę rozpoczęcia pomyslnych układów z Polską w sprawie Wilna, co przedtem było możliwe. Litwa nie ma nawet możliwości kulturalnego popierania Litwinów wileńskich. Litwa utraciła poparcie państw bałtyckich i spotkała się na Zachodzie oko w oko z Niemcami, których agresja w stosunku do Kłajpedy staje się coraz uporczywsza. W Kownie słyszy się nieśmiałe głosy, że Litwie należy się orjentować ku Rosji, któraby się podjęła zagwarantowania nietykalności terytorjum litewskiego. O ileby jednak rokowania w tym kierunku miały być podjęte, to bez udziału Łotwy i Estonji są one nie do pomyslenia. Łotysze nie mają żadnego powodu do radości spowodu niepowodzeń litewskiej polityki zagranicznej, lecz nie powinni siedzieć z założonymi rękami i czekać co jutro przyniesie.

"Brihva Zeme" z 29.I.1934: Pakt polsko-niemiecki zapewnia pokój w części Europy Wschodniej. Z tego względu pakt jest godzien uznania. Wątpić jednak należy, czy Polsce wyjdą na korzyść bezpośrednie rokowania z Niemcami na temat wszystkich innych spraw. Dotychczas spory były rozstrzygane z pomocą Ligi Narodów. Możliwą jest rzeczą, że obecnie po podpisaniu nowego paktu wyłonią się między Polską a Niemcami różnice zdań. W jaki sposób więc zamierza Polska te ewentualne różnice likwidować, skoro w bezpośrednich rokowaniach nie dadzą się one rozstrzygnąć?

Najwyższy czas już, by państwa bałtyckie również uzgodniły swą politykę zagraniczną i utworzyły związek, obejmujący Finlandję, Estonję, Łotwę i Litwę.

"Latvijas Kareivis" z 28.I.1934: Pakt polsko-niemiecki jest wielkim zdarzeniem, którego znaczenie wyjaśni się dopiero w przyszłości. O ile nawet nie jest to pokój, a tylko zawieszenie broni, może ono być dla wszystkich korzystne. Im dłużej pozwoli się spokojnie oddychać młodym państwom bałtyckim, tem silniejsze staną się one w przysz-

łości. Z tego względu posunięcie polsko-niemieckie winno być powitane

z uznaniem.

2. "Jaunakas Zinas" o ustosunkowaniu się Litwinów do paktu polsko-niemieckiego. "Jaunakas Zinas" z 29.I.1934: Litewskie sfery polityczne powitały pakt polsko-niemiecki ze szczególnym zainteresowaniem. Uważają one pakt za zawieszenie broni w tej psychicznej wojnie, jaka się była rozpoczęła w związku z wypadkami niemieckimi. Porozumienie Polski z Niemcami uważane jest na Litwie za wynik osobistych wpływów Piłsudskiego. Na politykę litewską pakt polsko-niemiecki niewątpliwie wywraże wpływ, gdyż dotychczas Litwa w swej polityce odnośnie Wilna i Kłajpedy wyzyskiwała przeciwieństwa polsko-niemieckie. Litwie chodziłoby o uzyskanie nowych gwarancyj w sprawie kłajpedzkiego status quo. Obecnie przed Litwą otwierają się drzwi do bałtyckiego bloku państw. Z drugiej strony Litwini powiadają, iż Litwa powinna szukać oparcia w ściślejszym współżyciu z Rosją. Wogóle zaś na Litwie zapatrują się na porozumienie polsko-niemieckie, jako na objaw, który, przynajmniej czasowo, ustabilizuje stosunki na Wschodzie.

3. Centrum demokratyczne a koalicja. "Brihva Zeme" z 29.I.1934: Premier Blodnieks podjął rokowania z centrum demokratycznym w sprawie powrotu centrum do koalicji. Nieoficjalne rokowania prowadzą się również z grupą Skujeneeksa.-

4. Wizyta Łot. posła w Warszawie u ministra Becka. Prasa Łotewska z 1.II.1934: Minister Beck przyjął w dniu 29 stycznia posła Łotewskiego w Warszawie Grosvalda i odbył z nim dłuższą rozmowę.-

5. Łot. - angielskie rokowania handlowe. Prasa ryska z 1.II.1934: 29 stycznia odbyło się wspólne posiedzenie Łotewskiej i angielskiej delegacji handlowych. Dotychczas rokowania były utrudnione spowodu dużej różnicy zdań w sprawie towarów tekstylnych, węgla kamiennego i masła.

6. Łot. - estońska konwencja szkolna. Prasa ryska z 1.II.1934: Zakończone zostały Łotewsko-estońskie rokowania w sprawie podpisania konwencji szkolnej. Na mocy konwencji dzieci estońskie w Łotwie i Łotewskie w Estonji pobierać będą naukę powszechną w języku ojczystym.-

7. Konferencja kolejowa 4-ch państw. "Latvijas Kareivis" z 28.I.1934: 15 lutego odbędzie się w Rydze konferencja kolejowa z udziałem delegatów Łotewskich, litewskich, niemieckich i sowieckich. Konferencja dotyczyć będzie głównie sprawy bezpośredniego transportu towarów.-

8. Perspektywy eksportu Łotewskiego do Włoch. Leta z 28.I.1934: W ostatnim miesiącu daje się zauważyć wzrost eksportu masła Łotewskiego do Włoch. Łotwa pod tym względem zajmuje trzecie miejsce /po Niemczech i Anglii/. Daje się również zauważyć zainteresowanie Włochów Łotewskiem drzewem.-

9. Poselstwo japońskie w Łotwie. "Latvijas Kareivis" z 28.I.1934: Od marca urzędować będzie w Rydze przedstawicielstwo japońskie na państwa bałtyckie.-

10. Proces Polaków Łotewskich. W Sądzie Okręgowym w Mitawie rozpoczęło się 30 stycznia badanie nowych świadków w procesie ok.100 Polaków, oskarżonych o śpiewanie w kościele pieśni religijnych w jęz. polskim. Sprawa ta przeszła już przez wszystkie instancje sądowe i została przekazana Sądowi Okręgowemu w Mitawie.-

11. Rozwiązanie organizacyj narodowo-socjalistycznych. Sąd Okręgowy w Rydze ogłosił w sprawie organizacyj narodowo-socjalistycznych t.zw. "Perkontrustsu" wyrok rozwiązujący te organizacje.-

